

Academic Advance

Dezvoltarea capacității de cercetare
interdisciplinară de excelență a SNSPA
în domeniul Management

STUDIU privind oportunitățile de networking
internațional în vederea creșterii vizibilității
cercetării interdisciplinare a SNSPA în
domeniul Management

Laurențiu Treapăt

CUPRINS

Introducere.....	1
Analiza literaturii de specialitate.....	3
Rețele academice în Management. Facultatea de Management din cadrul SNSPA	5
Metodologia cercetării	7
Rezultatele studiului.....	8
Concluzii și implicații.....	9
Bibliografie	11

STUDIU

privind oportunitățile de networking internațional în vederea creșterii vizibilității cercetării interdisciplinare a SNSPA în domeniul Management

Laurențiu Treapăt, Facultatea de Management

Introducere

Prezentul studiu are în vedere înțelegerea modului de funcționare a rețelelor interdisciplinare de cercetare în domeniul management, cu aplicabilitate pentru dezvoltarea capacității de cercetare interdisciplinară de excelență a SNSPA în domeniul Management. Lucrarea își propune, de asemenea, să investigheze punctele de vedere și practicile membrilor universităților partenere din țările europene în domeniul management cu privire la valorificarea capitalului intelectual în cadrul rețelelor sociale academice. Prin rezultatele acestui studiu ne propunem să argumentăm că este bine ca cercetători cu competențe și expertize diferite să se reunească pentru a urmări o țintă importantă din punct de vedere colectiv, pe care nu ar putea-o atinge niciodată la fel de eficient pe cont propriu.

Vom porni demersul de la o analiză a literaturii de specialitate privind networking internațional în cercetarea interdisciplinară în domeniile management și leadership. Analiza literaturii de specialitate ne va ajuta să identificăm, să înțelegem și să popularizăm cele mai recente studii care argumentează că sarcinile complicate și interdependente din domeniul cercetării în management se pot realiza mai bine prin colaborare interdisciplinară între colegi cercetători din cât mai multe universități, din cât mai multe țări. Este evident că o cercetare interdisciplinară de valoare nu poate fi făcută de unul singur, oricât de valoros ar fi cercetătorul. Această sarcină nu este una care să țină de pricepere individuală, pentru că este dovedit că astăzi oamenii și organizațiile nu mai lucrează singuri, în mod izolat. Cu atât mai mult, în domeniul cercetării interdisciplinare avem nevoie unii de ceilalți pentru a împărtăși și a avea acces rapid la cunoștințe, resurse academice și oportunități.

Acest studiu se va baza, pe lângă analiza literaturii de specialitate în aria management și pe o cercetare sociologică printr-un instrument de cercetare de tip chestionar, adresat partenerilor din zona academică a Facultății de Management din SNSPA. Astfel, pe baza răspunsurilor colectate la întrebările adresate prin chestionar, prin analiză, interpretare și valorificare, vom înțelege mai bine ariile de interes ale altor cercetători din universități din alte țări, tocmai pentru a pune bazele unei rețele (network) de cercetare academică interdisciplinară.

Credem cu tărie că oamenii puternici și valoroși, care au ce spune, trebuie să colaboreze, inclusiv sau în primul rând prin intermediul networkingului pentru că ei pot în acest fel să modeleze modul în care gândesc alți oameni, făcând în așa fel încât să grăbească ajungerea informației la beneficiarii finali. Networkingul academic va avea astfel forța de penetrare a cunoștințelor stabilită de regulile progresiei geometrice.

Pe de altă parte, suntem conștienți că forța unei rețele colaborative este dată de calitatea membrilor acesteia și nu de numărul lor, participanții la o rețea de cercetare nu trebuie să fie “verigi slabe” sau “găuri structurale” ale lanțului valorii (Battilana & Casciaro, 2012). Ca urmare, putem afirma că o extindere a rețelei colaborative trebuie realizată concomitent cu un standard de calitate cât mai ridicat. Stabilirea unor interacțiuni directe între colegii de rețea este deosebit de importantă, iar ulterior această relație trebuie valorificată, prin întâlniri directe, la conferințe internaționale, congrese academice, stagii de mobilitate ERASMUS+, unde profesorii și cercetătorii vizitatori merg să schimbe experiențe. Dacă aceste oportunități nu se valorifică dinamic, rețeaua colaborativă se va stinge de la sine.

Fiecare cercetător trebuie să se implice personal pe zona sa de expertiză în dezvoltarea relațiilor de grup, să creeze o imagine bună universității de unde provine, ariei de specializare pe care o deține, numai astfel se elimină orice formă de individualism și se merge pe modelul câștigului maximal, care poate fi atins în următoarele condiții:

- i. rețeaua să fie structurată din cercetători care au același domeniu de activitate sau conex/complementar, pentru a se realiza conexiunea cu realitățile din aria managementului și a putea sesiza progresele domeniului;
- ii. să vizeze direcții de dezvoltare viitoare comune, pentru că prezentul creează o bază sănătoasă de cercetare, dar viitorul rămâne întotdeauna obiectivul de studiu și explorare al oricărui cercetător;
- iii. în activitățile de networking nu este benefic să fie atrași sau acceptați membri care urmăresc exclusiv interesul personal, aceștia nu vor oferi informații grupului, putând împiedica bunul mers al rețelei.

Rețelele academice joacă un rol important în transferul de cunoștințe în modul cel mai inovator, deoarece networkingul bazat pe transfer de cunoștințe are rolul de a selecta parteneri care ar putea fi utili și interesați de noile cunoștințe (Kidwell, 2013; Pawlowski & Robey, 2004). Rețelele academice apar în literatura de specialitate ca furnizori de cunoștințe, în special în calitatea lor de mediatori, punând capăt găurilor structurale (Hammami et al., 2013) care se referă la absența unei legături între două contacte, ambele legate de un al treilea actor (Brass et al., 2004), rezultând o situație în care „persoanele de ambele părți ale unei găuri structurale circulă în diferite fluxuri de informații” conform lui Burt (1992, p. 209). Existența găurilor structurale constituie oportunități pentru membrii networkingul academic, care au rolul de a colabora, a crea conținut de valoare științifică, de a media fluxul de informații între actorii deconectați de la informație (Burt, 2004; Hahl et al., 2016).

Hargadon (2002) pornește de la conceptul de găuri structurale și extinde în continuare mediile fragmentate în sfera intermedierei de cunoștințe. Mediile fragmentate sunt marcate de fenomenul „lumilor mici”, permițând intermediarilor de cunoștințe să funcționeze într-un context în care fiecare domeniu este caracterizat de acțiuni, interacțiuni și un mod de lucru specific, care se transformă în „logici instituționale” distincte (Friedland & Alford, 1991). În

scopul deblocării problemelor pe care le au aceste entități deconectate, rețelele academice, în calitate de furnizori și intermediari de cunoștințe, susțin apariția și dezvoltarea unei valori semnificative în cadrul și între organizațiile din întreaga lume, accelerând progresele în managementul cunoștințelor și facilitând schimbul de cunoștințe între membrii rețelei la nivel global (Gokmen, 2009; Leung et al., 2013).

Analiza literaturii de specialitate

Considerăm potrivit să plecăm în analiza literaturii de specialitate de la concluziile la care a ajuns un grup de cercetători americani ai Universității din Minnesota, citați de Berce (2004, pp. 91-97) a colabora în rețele ale cunoașterii înseamnă că fiecare membru are șansa să-și îmbunătățească performanțele academice proprii și să contribuie la creșterea performanțelor celorlalți membri ai grupului. Asumarea de către toți membrii rețelei a scopurilor și obiectivelor comune are la bază premisa că succesul este al întregului grup. Dacă acceptăm că cercetarea este până la urmă parte a procesului de învățare, ajungem la concluzia că acest proces de organizare în rețele trebuie bazat pe principalele obiective operaționale bine stabilite, pe efort colectiv complementar (Breben et al., 2007) Colaborarea în rețele pentru realizarea unor studii, cercetări, articole științifice se va face, desigur printr-o bună organizare a muncii, structurând grupul cel mare în sub-grupuri de lucru formate din 3-4 cercetători care pot crea cel mai bun efect de antrenare, de implicare, de finalizare a scopurilor asumate. Fiecare membru al sub-grupului va învăța ceva din colaborarea cu ceilalți colegi de grup într-o manieră dinamică, antrenantă, fără riscul de a apărea plafonarea, dar va duce la creșterea încrederii reciproce. Astfel, atât grupul mic direct implicat în realizarea unui studiu, dar și cel mare, rețeaua propriu-zisă, vor avea de câștigat pe termen mediu și lung la capitolele investigație științifică, învățarea unor noi tehnici de cercetare, stimulând gândirea, imaginația, creativitatea și originalitatea, înlăturând astfel lipsa de motivare și formalismul (Cerghit, 2008).

Precum se întâmplă adesea și în alte domenii de activitate, în networkingul internațional academic, parteneriatul cu alți colegi din țară și din străinătate poate oferi șanse noi de împărtășire a unor experiențe eficiente de învățare. Aceste șanse trebuie însă cultivate pentru a deveni realitate, prin câteva acțiuni concrete care trebuie realizate imediat după fiecare activitate de tip networking. De exemplu, după fiecare conferință internațională, sau alte activități unde au fost identificați noi potențiali membri ai rețelei de colaborare și unde s-au schimbat cărți de vizită și cuvinte de salut și de curtoazie, trebuie de îndată revenit către aceștia cu un email de follow-up, un mesaj care să consfințească întâlnirea inițială. Legătura trebuie ținută periodic, trebuie schimbate opinii și adresate invitații la următoarele evenimente de interes comun. Noii potențiali membri ai rețelei trebuie urmăriți activ în ceea ce privește realizările lor academice și nu trebuie ratat niciun prilej să fie felicități pentru o nouă carte sau un nou articol științific. Așa se creează punți de legătură solide, durabile și acestea vor conduce către apartenența comună la o rețea de colaborare. Aceste punți de legătură trebuie făcute atât pe orizontală, cât și pe verticală în ierarhia academică, pentru că, la urma urmelor, acestea sunt relații publice.

Kotler (2003, pp. 742-743), autor cunoscut în domeniul marketingului, afirma că relațiile publice necesită un timp îndelungat pentru a se forma într-o organizație, dar atunci când ajung în plenitudinea acumulărilor, sunt capabile să împingă efectiv acea entitate pe piață. În vederea creșterii vizibilității cercetării interdisciplinare a unui grup de colaborare academică sunt aplicabile relațiile de interdependență dintre marketing și relații publice, prezentate de Pricopie (2005, pp. 189-190) într-o adaptare după Hutton et al. (2001). Rezultatele networkingului academic se află cu certitudine în aria de întrepătrundere rezultată din efectele benefice ale cercetării ca activitate de bază a universităților, a relațiilor publice, marketingului și comunicării. Această sinergie descrisă în cartea sa de Pricopie (2005) are ca scop implicarea puternică a membrilor grupului de networking în creșterea gradului de succes în activitățile planificate. Această implicare în grupul din care fac parte colegii, generează „multiplicatorul de imagine pozitivă”, descris de Șerbănică (2007, p. 21), și conduce la sporirea valorii adăugate, realizată prin colaborare.

Un punct de vedere de-a dreptul curajos și excepțional de clar exprimat găsim într-o lucrare a autorilor Vătămănescu et al. (2018), care plasează rețelele academice online în cadrul „deteritorializării” sociale, culturale și instituționale. Autorii susțin că rețelele academice au creat noi forme de agregări transnaționale și trans-organizaționale ca adevărați brokeri de cunoștințe. Accentul este pus pe influența inteligenței colective umane și a fluxurilor de cunoștințe consistente asupra inovației în cercetare, având în vedere rolul sprijinului organizațional în cadrul sistemelor de învățământ superior. Rețelele academice acționează în opinia aceluiași autori, în calitate de brokeri de cunoștințe și sunt sisteme menite să susțină accesul la inteligența colectivă umană și la fluxuri de cunoștințe consistente care exercită o influență pozitivă asupra inovației cercetării, atât direct, cât și indirect, prin intermediul sprijinului organizațional formal și informal. Ca facilitatori ai mediilor de colaborare pentru indivizi cu cunoștințe specializate, competență, expertiză și experiență, rețelele academice online s-au înființat ca o agora pentru universitari din întreaga lume și ca o fereastră către lume.

Faptul că deja muncim cu ajutorul computerelor și a tehnologiei comunicațiilor este o realitate, iar hiperconectivitatea stimulează apariția de noi forme de inteligență colectivă și tipuri de colaborare în rețea (Laszlo, 2018; Malone, 2004; Rathi et al., 2014). Legat de acest subiect, diferite studii (Wuchty et al., 2009; Williams et al., 2010) au arătat că inteligența colectivă promovată de grupuri care lucrează în mod direct ar putea duce la un nivel mai ridicat de elaborare și promovare a cunoștințelor și la performanțe mai bune. Acest mod de colaborare conduce cu siguranță la inovație, iar faptul că rețelele online funcționale au crescut viteza schimburilor de cunoștințe este evident, așa cum se arată de către Soto-Acosta et al. (2014). Această abordare a împins progresiv conceptualizările managementului cunoștințelor către mediul academic (Kok, 2007; Veltri & Silvestri, 2015). Plus-valoarea adusă de această colaborare constă în activarea capacităților științifice, proceselor de creație, talentelor nevalorificate și abilităților de organizare în rețele de colaboratori și contacte de networking, după cum argumentează Ramírez Córcoles et al. (2011) și Brătianu, (2009). Majoritatea rețelelor actuale depășesc granițele organizației, dezvoltând relații inter-organizaționale și trans-organizaționale într-un macro-mediul colaborativ (Nowicka et al., 2014).

Fără a scăpa din vedere obiectivul principal al prezentului studiu, respectiv susținerea dezvoltării capacității de cercetare interdisciplinară, ajungem la afirmațiile autorilor Cegarra-Navarro și Dewhurst (2006, p. 49), care descriu mediul colaborativ oferit de o organizație academică pentru a facilita învățarea și a crea cunoștințe, drept un context organizațional comun, în care se creează capital intelectual. În acest context, finalitatea networkingului, adică cunoașterea, se va transforma într-un atu numai dacă este îmbunătățită și utilizată eficient (Carneiro, 2000, p. 88).

Capitalul intelectual este însă generat de capitalul uman, care prin colaborare creează și multiplică stocul de cunoștințe al unei anumite universități, care este reprezentat de angajații săi (Bontis, 1998). Aceștia sunt o sursă de inovație și reînnoire, ei întruchipează valoarea acumulată a investițiilor în viitorul și dezvoltarea angajaților, ca actori importanți ai sistemului organizațional (Skandia, 1996). Pentru că discutăm despre viitorul universităților în contextul dezvoltării stocului de cunoștințe prin colaborare relațională, trebuie precizat că acestea nu sunt sisteme izolate, ci sisteme active și deschise care depind în mare măsură de conexiunile lor cu mediul (Hormiga et al., 2011). Ori, conexiunile cu mediul colaborativ le fac angajații universităților prin activarea relațiilor lor personale cu colegi din alte țări. Martin de Castro și colab. (2004) și Martínez García de Leaniz și Rodríguez del Bosque (2013) consideră că ceea ce ei numesc capitalul relațional este cea mai importantă resursă intangibilă a organizației, ce joacă un rol esențial în conectarea și punerea în legătură a diferitelor entități organizaționale.

În finalul analizei literaturii de specialitate, conchidem că organizațiile, deci cu atât mai mult universitățile, trebuie să încurajeze angajații să își structureze și să organizeze cunoștințele astfel încât instituția să le valorifice și să le transforme în cele din urmă într-un avantaj competitiv (Sullivan, 1999; Sharkie, 2003).

Rețele academice în Management. Facultatea de Management din cadrul SNSPA

Așa cum a arătat studiul realizat de Corina Antonovici și Mihai Păunescu, Facultatea de Management din cadrul SNSPA și-a construit o rețea de cercetători care împreună au realizat o serie de publicații incluse în circuitul Clarivate Analytics. Acest nucleu este centrat pe trei cercetători și include atât reprezentanți ai comunității academice din cadrul SNSPA, din FM și FCRP cu precădere, dar și cercetători din alte centre universitare din România (Iași) sau străinătate (Italia, Spania, Grecia, de exemplu).

De asemenea, centrele de cercetare ale Facultății de Management au printre membrii lor cercetători din alte universități, europene. Este vorba de Centrul de Cercetare în Management (CCM), condus de prof. univ. dr. Mădălina Vătămănescu, și Centrul pentru Studiul Organizațiilor Responsabile (COSR), coordonat de prof. univ. dr. Alexandra Zbucnea.

Un alt element de interconectivitate, de participare activă la cercetarea și diseminarea cercetării internaționale în zona management este constituit de conferințele academice în care Facultatea de Management este implicat ca organizator sau partener. Menționăm aici în primul rând conferința anuală Strategica, organizată de FM-SNSPA din anul 2013 în

parteneriat cu Banca Națională a României. Este singura conferința academică care beneficiază de acest statut. Aceasta este realizată în ultimii ani în colaborare cu SAMRO, care este principala asociație profesională a specialiștilor în Management din România și IAKM, o asociație internațională a specialiștilor în Knowledge Management. De asemenea, facultatea a mai fost implicată în organizarea unor conferințe internaționale, atât în București (ICEIRD 2016 sau ECMLG 2016), dar și în străinătate. De exemplu, în ultimii doi ani facultatea este implicată în organizarea conferinței internaționale a Siedlce University of Natural Sciences and Humanities, Polonia.

Desigur, un factor foarte important de networking este constituit de rețeaua Erasmus. Facultatea de Management acordă o atenție deosebită parteneriatelor internaționale, atrăgând de ani buni colaboratori de prestigiu de pe întregul glob. Aceștia au venit deja în calitate de invitați speciali pentru a se întâlni cu studenții noștri, precum John Pepper (ex-CEO Procter&Gamble, autor al cărții “What really matters”) în 2015 sau keynote speakeri la conferința internațională Strategica. Profesori ai facultății sunt invitați pentru a ține cursuri la ISIT Paris (FR), Vives University (BE), și Siedlce University (PL). De asemenea, în cadrul parteneriatelor ERASMUS+ profesori ai facultății au susținut prelegeri, cursuri sau au derulat activitatea de cercetare în universități din Italia, Lituania, Polonia, Rusia sau Turcia. Facultatea are încheiate parteneriate ERASMUS+ cu peste 20 facultăți din UE, de care au beneficiat atât studenții, cât și cadrele didactice. Lista universităților partenere pe linia mobilităților academice ERASMUS+ este una în continuă creștere, dar cele mai vechi colaborări le avem cu următoarele:

- Vives University, Kortrijk, BE
- University of National and World Economy, Sofia, BG
- Institute of Management and Intercultural Communication, Paris, FR
- Trier University of Applied Sciences, Trier, DE
- Insubria University, Varese, IT
- University of Naples Parthenope, Napoly, IT
- Liepaja University, Liepaja, LA
- Kaunas University of Technology, Kaunas, LT
- Bialystok University, Bialystok, PL
- Gdansk University of Technology, Gdansk, PL
- Military University of Technology, Warsaw, PL
- University of Natural Sciences and Humanities in Siedlce, Siedlce, PL
- University of Gdansk, Gdansk, PL
- Comenius University of Bratislava, Bratislava, SL
- Zilina University, Zilina, SL
- A Coruna University, Coruna, ES
- Castilla La Mancha University, Campus de Ciudad Real, ES
- University of Sakarya, Sakarya, TR
- Yenitepe University, Istanbul, TR
- University of Pannonia, Veszprem, HU.

Pentru a oferi numai câteva exemple, voi aminti că în baza acordului de tip KA107 pe care îl avem cu Universitatea de Stat din Moscova “Lomonosov”, un număr de patru mobilități de

predare, cercetare și formare au fost valorificate dinspre partea românească la Moscova, iar doi profesori și doi studenți doctoranzi de la Moscova au beneficiat de colaborarea cu noi, la București. Întâlnirile au fost eficiente atât pe linia procesului de predare, dar mai ales pe linia cercetării academice. Astfel, networkingul dintre cadrele didactice ale celor două centre universitare s-au materializat într-un capitol într-o carte publicată de prestigioasa editură Springer International Publishing (Treapăt, L.-M, Gheorghiu, A., & Ochkovskaya, M. (2018). *A Synthesis of the Sharing Economy in Romania and Russia*. In *Knowledge Management in the Sharing Economy, Knowledge Management and Organizational Learning* (6, pp. 57-73), Springer International Publishing).

Au mai fost și alte exemple de excelență colaborare academică, pe care studenții și profesorii noștri o au cu colegii de la University of Naples Parthenope, Napoli din Italia, cu care care an de an ne întâlnim la conferințe internaționale, facem schimb de studenți care studiază la facultatea parteneră ERASMUS și scriem și publicăm articole în jurnale academice recunoscute. Pe linia colaborării academice cu profesorii din Polonia, de la universități din Varșovia, Gdansk, Siedlce sau de la universități precum cea din Lituania, Kaunas University of Technology, se înscriu și alte multe colaborări sub forma mobilităților de predare, schimbului de studenți și participarea la conferințe internaționale cu lucrări comune, care se regăsesc în WOS-Clarivate Analytics.

De-a lungul anilor trecuți numărul studenților și al profesorilor care au beneficiat de mobilități de studiu, respectiv de predare a fost mare, în medie câte 2 studenți/semestru și 3-4 profesori pe an care ne-au vizitat, iar de la noi au mers către alte universități circa 10 studenți pe an și 3-4 profesori. După declanșarea pandemiei, din păcate numărul lor a scăzut. Situația mobilităților ERASMUS+ în anul academic 2019-2020 a fost aceasta: 4 studenți sosiți (Univ. Parthenope Napoli-Italia), 15 studenți plecați, 8 profesori & personal nedidactic plecați, 10 profesori care ne-au vizitat pentru predare sau trening. Acorduri noi semnate din inițiativa noastră 2 (Yeditepe, Turcia și ISIT Paris, Franța).

Ceea ce dorim să subliniem cu aceste cifre, este că ERASMUS este o cale de colaborare academică, este o fereastră spre networking, este modul cel mai plăcut, dar și eficient totodată pentru a întâlni oameni noi cu care să realizezi proiecte nebănuite.

Metodologia cercetării

Metoda de cercetare este ancheta sociologică, instrumentul de cercetare este chestionarul, realizat în Google Forms, bazat pe întrebări scurte și concise. Întrebările chestionarului au fost proiectate atât ca întrebări deschise cât și închise și au fost structurate pentru a fi măsurate folosind o scală Likert în 5 puncte, variind de la 1 (într-o măsură foarte mică) la 5 (într-o foarte mare măsură). Un chestionar, care nu necesită mai mult de 15 minute pentru completare, a fost trimis în întreaga rețea de parteneri Erasmus a SNSPA, către profesori și cercetători cu care cadrele didactice din Facultatea de Management au mai colaborat la redactarea de articole științifice, participanți la Conferința Internațională Strategică etc.

Interpretarea datelor va fi urmată de verificarea gradului de validitate a următoarelor ipoteze de cercetare, formulate pe baza evoluțiilor teoretice anterioare.

H1: Rețelele academice promovează accesul la inteligența colectivă umană, care exercită o influență pozitivă asupra inovației în cercetare.

H2: Accesul la inteligența colectivă umană în cadrul rețelelor academice exercită o influență pozitivă asupra sprijinului organizațional, formal sau informal.

O limitare importantă a studiului vine din numărul de respondenți destul de scăzut, insuficient pentru o extindere a rezultatelor asupra mediului academic. Majoritatea respondenților au vârste cuprinse între 30 și 55 de ani, o experiență în domeniul de peste 10 ani și sunt membri ai cel puțin unei rețele academice specializate în științe sociale. Din punct de vedere geografic, mulți respondenți sunt din România, sunt și reprezentanți ai mediilor academice din Germania, Italia, Maroc, Polonia, Macedonia, Grecia, Kenia și Spania. Din punct de vedere al poziției academice, jumătate sunt persoane cu responsabilități pe linie administrativă, Erasmus sau academică (profesori).

Având în vedere aceste lucruri, precum și faptul că probabil cei care au răspuns sunt persoane interesate și relativ active în zona networkingului academic altfel neacceptând să completeze acest chestionar, putem spune că răspunsurile au un anumit grad de relevanță, reflectând opiniile celor activi și interesați de networkingul academic.

Rezultatele studiului

Această lucrare aduce în prim plan potențialul și stadiul valorificării rețelelor de colaborare în domeniul managementului, care dacă este conștientizat și recunoscut ca atare, poate genera avantaje competitive substanțiale la nivel profesional și organizațional în același timp.

Un prim set de întrebări a vizat percepția cu privire la intensitatea conectării academice la nivel național european și internațional în domeniul Management. Se observă o creștere semnificativă a acestui indicator de la nivel național spre internațional. 20% consideră că rețelele academice în management/leadership în propria țară sunt intense și foarte intense, 60% le consideră în acest fel în mediul european și 68% cred că la nivel internațional sunt intense aceste rețele. Ar fi utilă o cercetare la nivel calitativ pentru a clarifica aceste percepții și cauzele lor.

Mulți consideră că promovarea și utilizarea contactelor profesionale este mai potrivită pentru cei din industrie sau afaceri, dar nu din mediul academic. Profesorii titulari pot simți că și-au atins deja vârful carierei și nu mai au nevoie să depună efortul pentru a cunoaște oameni noi. Cadrele universitare mai tinere se pot feri de ideea de a aborda în mod pro activ colegii seniori pentru că sunt timizi sau pentru că nu știu cum să înceapă colaborarea. Căutând un răspuns sau o explicație la această aparentă dilemă, singura care se întrezărește ar fi că atunci când avem de-a face cu oameni, să ne amintim că nu avem de-a face întotdeauna cu logica, ci cu persoane conduse de emoție, pline de prejudecăți și motivate de

mândrie și vanitate (Carnegie, 1936). Cu toate acestea, tendința de a se abține de la participarea activă în lucrul într-o rețea poate limita oamenii de știință de la atingerea întregului lor potențial. Cadrele didactice cu o rețea extinsă de contacte au un avantaj în ceea ce privește granturile, publicațiile, premiile, invitațiile de a vorbi ca visiting professor, mobilitățile Erasmus, ofertele de muncă și promovările, ei sunt capabili să se simtă incluși în viața emoțională a partenerilor de rețea, să genereze emoții și chiar să „prindă” din emoțiile altora (Hatfield, Cacioppo, & Rapson, 1993).

În ce privește beneficiile pe care colaborarea academică în domeniul management o poate aduce, 40% dintre respondenți le apreciază foarte mult și un procent de numai 24% le situează la nivelul mediei sau sub medie. O primă apreciere a rezultatelor interpretării chestionarului ne duce la concluzia că aceste răspunsuri rezervate cu privire la valoarea colaborării academice își poate găsi explicația în numărul redus de centre de cercetare în management care funcționează la nivelul universităților partenere, de doar 36% dintre subiecții chestionați. Majoritatea nu au deloc astfel de centre de cercetare (52%), ori planifică să deschidă astfel de centre de cercetare în viitorul apropiat. Aceeași concluzie se poate trage și din răspunsurile care vizează numărul de publicații academice în domeniul managementului, unde 76% dintre respondenți au putut indica o astfel de publicație, iar în ce privește conferințele internaționale organizate în acest domeniu, am identificat că 80% dintre respondenți au cunoștință despre aceste evenimente academice internaționale.

Studiul subliniază importanța și relevanța valorificării inteligenței colective umane și a fluxurilor de cunoștințe consistente de către profesorii și cercetătorii din țările europene. Dar evidențiază în egală măsură rezerva enormă, locul liber pe care îl constatăm în ce privește susținerea, promovarea și participarea universitarilor la reviste și conferințe academice. Sistemele de învățământ superior sunt supuse unui proces continuu de inovare, în special în domeniul networkingului, unde utilizarea intensivă a tehnologiei informației și comunicațiilor ajută la a realiza mai ușor schimbul de cunoștințe între membrii rețelelor.

Ca orice alt studiu, cel actual are mai multe limitări și ar beneficia de îmbunătățiri suplimentare. Pe de o parte, eșantionul de cercetare pentru este destul de mic și cuprinde doar respondenți din universități din țările europene. Studiile viitoare pot testa ipotezele în cadre de referință mai mari și cu eșantioane mai mari. De asemenea, metoda și tehnica de cercetare utilizate în studiul actual și, implicit, analiza generală ar beneficia de investigații complementare bazate pe un design metodologic diferit.

Concluzii și implicații

Prezentul studiu ne arată cum networking-ul academic este practic un proces de gestiune a resurselor și un instrument de marketing cu efect puternic, care inițiază și susține succesul pentru orice altă persoană sau organizație și care favorizează schimbul de informații și idei între indivizi sau grupuri care împărtășesc interes comune de cercetare. Lucrul în rețele de contact se poate activa în două direcții: cultural-social sau profesional. Networking-ul se poate realiza prin metode tradiționale directe (participare la evenimente culturale, academice, sociale, reuniuni științifice, conferințe sau congrese specifice ariei de specializare în care activează membrii săi, etc.). Concluzia studiului este că există mult spațiu de

îmbunătățire în domeniul colaborării universitare. Recentele evenimente legate de pandemia de Covid 19 ne arată că formatul susținut de IT&C a deschis și mai mult calea relaționării online, demonstrând că rețelele academice și în general cele profesionale pot activa și în condiții restrictive în ce privește întâlnirile față în față între persoane. Există o diferență majoră între cele 2 tipuri de interacțiuni, dar numai la nivel de canal de comunicare. Astfel, obiectivul principal al networking-ului social-academic rămâne acela de a forma și susține relații cu alte persoane cu interese de cercetare comune. Scopul dezvoltării acestui tip de relații este legat de dezvoltarea academică în ceea ce îi privește pe cei implicați. Indiferent de metoda de interacțiune, participanții la networking află care sunt noile tendințe în aria de expertiză, se familiarizează cu tehnici și instrumente de cercetare noi, află care sunt conferințele sau jurnalele academice care pot aduce un volum important de cunoștințe. Se dezvoltă pe plan academic interacțiunea cu persoane care dețin experiență notabilă în domeniu, se dezbate idei noi pe teme de interes pentru domeniul de specializare și nu în ultimul rând, se întăresc conexiunile interpersonale.

Crearea unei rețele cu adevărat eficiente presupune răspunderea la anumite cerințe privind obținerea într-un timp scurt a informațiilor calitative de la persoane competente, crearea și creșterea vizibilității propriei imagini a universității, sesizarea din timp a noilor direcții de dezvoltare pentru a răspunde permanent la nevoile din piață aflate într-o permanentă schimbare.

O altă concluzie care poate fi trasă este că networkingul în activitatea universitară de cercetare creează un efect de antrenare pozitiv, pentru că prin cooperarea de tip networking, eforturile fiecărui membru al grupului sunt necesare și aduc beneficii grupului în efortul de a reuși. Și la acest capitol, noi cu toții, cadrele universitare, mai avem mult de construit și de îmbunătățit. Dincolo însă de abordarea holistică a problematicii, rămâne desigur responsabilitatea și implicarea individuală, susținute de nivelul de cunoștințe, abilitățile și determinarea care îi caracterizează pe fiecare membru în parte din grupul de relaționare academică. La finalul procesului de colaborare se obțin beneficii enorme la nivel de grup de lucru și anume clădirea încrederii reciproce, comunicarea deschisă, informală, luarea deciziilor pe baza acordului majorității membrilor, abilități de management în soluționarea situațiilor cheie și capacitatea de a gestiona procese complexe, cu livrabile de calitate, în intervale exacte de timp.

Crearea unei rețele cu adevărat eficiente presupune: obținerea într-un timp scurt a informațiilor calitative de la persoane competente, crearea și creșterea vizibilității propriei imagini a universității, sesizarea din timp a noilor direcții de dezvoltare.

Bibliografie

- Battilana, J. & Casciaro, T. (2012). Change Agents, Networks, and Institutions: A Contingency Theory of Organizational Change. *Academy of Management Journal*, 55 (2), p.381. <https://doi.org/10.5465/amj.2009.0891>
- Berce, C. (2004). Învățarea prin cooperare – un model de predare centrat pe elev. *Revista de Științe ale Educației*, 1(10), 91-97.
- Bontis, N. (1998), Intellectual capital: an explanatory study that develops measures and models, *Management Decision*, 36(2), 63-76.
- Brass, D.J., Galaskiewicz, J., Greve, H.R., & Tsai, W. (2004). Taking stock of networks and organizations: A multilevel perspective. *Academy of Management Journal*, 47, 795–817.
- Brătianu, C. (2009). The frontier of linearity in the intellectual capital metaphor. In Stam, C. & Andriessen, D. (Eds.), *Proceedings of the European Conference on Intellectual Capital, Haarlem, The Netherlands, 28–29 April 2009* (pp. 97–103) Academic Conferences Publishing International Limited.
- Breben, S., Gongea, E., Ruiu, G., & Fulga, M., (2007). Metode interactive de grup. In *Ghid metodic*, Craiova: Editura Arves.
- Burt, R. S. (1992). *Structural Holes*. Harvard University Press.
- Burt, R. S. (2004). Structural Holes and Good Ideas. *American Journal of Sociology*, 110, 349–399.
- Carneiro, A. (2000). How does knowledge management influence innovation and competitiveness?. *Journal of Knowledge Management*, 4(2), 87-98.
- Carnegie D. (1936). *How to Win Friends and Influence People*. Simon & Schuster.
- Cegarra-Navarro, J. G. & Dewhurst, F. W. (2006). Linking shared organisational context and relational capital through unlearning. *The Learning Organization*, 13(1), 49-62.
- Cerghit, I. (2008). *Sisteme de instruire alternative și complementare: structuri, stiluri și strategii*. Polirom.
- Cucoș, C. (2002). *Pedagogie* (ed. a II-a rev.). Polirom.
- Friedland, R. & Alford, R. R. (1991). *Bringing Society Back in: Symbols, Practices and Institutional Contradictions*. University of Chicago Press.
- Gokmen, D. A. (2009). Qualitative research regarding the university administrators' capacity to use of management information tools. *Procedia Soc. Behav. Sci.*, 1, 2480–2490.
- Hahl, O., Kacperczyk, A., & Davis, J. P. (2016). Knowledge Asymmetry and Brokerage: Linking Network Perception to Position in Structural Holes. *Strategic Organization*, 14, 118–143.
- Hammami, H., Amara, N., & Landry, R. (2013). Organizational climate and its influence on brokers' knowledge transfer activities: A structural equation modelling. *International Journal of Information Management*, 33, 105–111.
- Hargadon, A. B. (2002). Brokering knowledge: Linking learning and innovation. *Res. Org. Behav.*, 24, 41–85.
- Hatfield, E., Cacioppo, J. T., & Rapson, R. L. (1993). Emotional contagion. *Current Directions in Psychological Science*, 2(3), pp. 96–99.

- Hormiga, E., Batista, R., & Sánchez, A. (2011). The role of intellectual capital in the success of new ventures. *International Entrepreneurship Management Journal*, 7(1), 71-92.
- Hutton, J. G., Goodman, M. B., Alexander, J. B., & Genest, C. M. (2001). Reputation management: the new face of corporate public relations?. *Public Relations Review*, 27(3), 247-261.
- Kok, A. (2007). Intellectual capital management as part of knowledge management initiatives at institutions of higher learning. *Electronic Journal of Knowledge Management*, 5, 181-192.
- Kotler, P. (2003). *Principiile Marketingului*, Teora.
- Kidwell, D. K. (2013). Principal investigators as knowledge brokers: A multiple case study of the creative actions of PIs in entrepreneurial science. *Technol. Forecast. Soc. Chang*, 80, 212-220.
- Laszlo, A. (2014). Connecting the DOTS: The Design of Thrivable Systems through the Power of Collective Intelligence. *Syst. Res. Behav. Sci.*, 31, 586-594.
- Laszlo, A. (2018). Leadership and Systemic Innovation: The case for Evolutionary Leadership. In *Proceedings of the Keynote Speech Delivered at 5th Business Systems Laboratory International Symposium "Cocreating Responsible Futures in the Digital Age", Naples, Italy*.
- Leung, N. K. Y., Lau, S. K., & Tsang, N. (2013). An ontology-based collaborative inter-organisational knowledge management network (CIK-NET). *Journal of Information & Knowledge Management*, 12(1), 1350005.
- Malone, T. W. (2004). *The Future of Work: How the New Order of Business Will Shape Your Organization. Your Management Style and Your Life*. Harvard Business School Press.
- Martín de Castro, G., López, P. & Navas, E. (2004). The role of corporate reputation in developing relational capital. *Journal of Intellectual Capital*, 5(4), 575-585.
- Martínez García de Leaniz, P. & Rodríguez del Bosque, I. (2013). Intellectual capital and relational capital: the role of sustainability in developing corporate reputation. *Intangible Capital*, 9(1), 262-280.
- Nowicka, M., Dima, I. C., & Stefan, C. (2014). Integrating the IC concept into strategies for the development of regional network systems. *European Journal of Business and Social Sciences*, 1(6), 21-33.
- Pawlowski, S. & Robey, D. (2004). Bridging user organizations: Knowledge brokering and the work of information technology professionals. *Manag. Inf. Syst. Quarterly*, 28, 645-672.
- Pricopie, R. (2005). *Relații publice, evoluție și perspective*. Tritonic.
- Ramírez Córcoles, Y., Santos Peñalver, J. F., & Tejada Ponce, A. (2011). Intellectual capital in Spanish public universities: Stakeholders' information needs. *Journal of Intellectual Capital*, 12, 356-376.
- Rathi, D., Given, L. M., & Forcier, E. (2014). Interorganisational partnerships and knowledge sharing: The perspective of non-profit organisations (NPOs). *Journal of Knowledge Management*, 18, 867-885.
- Sharkie, R. (2003). Knowledge creation and its place in the development of sustainable competitive advantage. *Journal of Knowledge Management*, 7(1), 20-31.
- Skandia (1996). *Supplement to the annual report. Customer Value*. Government of Canada Publications.

-
- Soto-Acosta, P., Colomo-Palacios, R., & Popa, S. (2014). Web knowledge sharing and its effect on innovation: An empirical investigation in SMEs. *Knowledge Management Research & Practice*, 12(1), 103-113.
- Sullivan, P. H. (1999). Profiting from intellectual capital. *Journal of Knowledge Management*, 3(2), 132-143.
- Serbanică, C. (2007). Comunicarea internă la intersecția dintre Resurse Umane, Marketing și Relații Publice. *Revista de Comerț*, 8(7), 21.
- Veltri, S., & Silvestri, A. (2015). The Free State University integrated reporting: A critical consideration. *Journal of Intellectual Capital*, 16, 443-462.
- Vătămănescu, E. M., Andrei, A. G., Gazzola, P., & Dominici, G. (2018). Online Academic Networks as Knowledge Brokers: The Mediating Role of Organizational Support. *Systems*, 6 (11).
- Williams Woolley, A., Chabris, C. F., Pentland, A., Hashmi, N., & Malone, T. W. (2010). Evidence for a Collective Intelligence Factor in the Performance of Human Groups. *Science*, 330, 686-688.
- Wuchty, S., Jones, B. F., & Uzzi, B. (2009). The Increasing Dominance of Teams in Production of Knowledge. *Science*, 316, 1036-1039.